

Allochtonen in het universitair onderwijs

Michael Persson schreef een informatief artikel over allochtonen in het universitair onderwijs (*Leren voor een beter leven, De Volkskrant 30/6/2007*). Maar zijn cijfers kloppen niet. Hij beweert dat bijna 45% van de (niet-westerse) allochtonen binnen zes jaar een doctoraal diploma haalt, tegen 55% van de autochtone studenten. Deze cijfers, betreffende het voltijdse instroomcohort 1999, zijn ontleend aan het rapport 'Met vallen en opstaan' van Rick Wolff (2007).¹ Maar in dat IMES-onderzoek zijn de W.O.-studenten die via het HBO instroomden, buiten beschouwing gelaten. In het 'Jaarboek Onderwijs in Cijfers 2007' van het CBS staan de cijfers over het gehele voltijdse W.O.-instroomcohort 1999: slechts 35% van de niet-westerse allochtonen slaagt in zes jaar, tegen 50% van de autochtonen (tabel 5.4.15).²

We hebben 't over niet-westerse allochtonen: merendeels studenten van wie één of beide ouders in Suriname, de Caraïben, Marokko of Turkije geboren zijn. Hoe komt het dat zij minder succes hebben aan de universiteit? Ik denk dat de volgende factoren meespelen:

- Vele niet-westerse allochtonen spelen op safe: ze halen eerst een startkwalificatie in het MBO of HBO en stromen dan pas van MBO naar HBO en/of van HBO naar W.O. door. Dat werkt studievertraging en studiestaken in de hand:
 - in vergelijking met het VWO-eindexamenniveau is hun beginniveau vaak in vele opzichten deficiënt, hetgeen een succesvolle studie in het universitair onderwijs kan belemmeren;³
 - voor iemand die al een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt (een MBO- en/of HBO-diploma) heeft behaald, is de beslissing om de W.O.-studie te staken minder bezwaarlijk dan voor degenen die rechtstreeks via het VWO de universiteit zijn binnengekomen.
- Vele niet-westerse allochtonen komen uit een gezinsmilieu waar de ouders zelf niet gestudeerd hebben en tot de lagere inkomensgroepen behoren. Ten gevolge daarvan hebben ze een lage 'vertragingstolerantie':
 - zodra ze studieachterstand oplopen, denken ze (vaak ten onrechte!) dat ze ongeschikt zijn voor de gekozen studie en wijken ze naar een HBO-opleiding of naar (bedrijfsopleidingen op) de arbeidsmarkt uit;
 - de ouders hebben geen financiële buffer om hun studerende kinderen voor langere tijd financieel te ondersteunen; en
 - vele niet-westerse allochtonen hebben onvoldoende vertrouwen in eigen kunnen en ze vrezen (terecht!) dat ze als gediplomeerde minder kansen op de arbeidsmarkt hebben dan hun autochtone collega's; ze durven zich daarom niet in de schulden te steken (leenaversie);⁴ na het oplopen van studievertraging wijken ze derhalve liever naar een HBO-opleiding of naar (bedrijfsopleidingen op) de arbeidsmarkt uit.⁵
- Vele niet-westerse allochtonen hebben in geografisch opzicht een beperkte horizon bij hun studiekeuze. Mede om financiële redenen blijven ze thuis wonen en kunnen ze dus uitsluitend kiezen uit de universitaire opleidingen die in de desbetreffende regio worden aangeboden. Ten gevolge daarvan zullen ze dus niet altijd de optimale studie kiezen, die bij hun capaciteiten en affiniteiten aansluit.
- Niet-westerse allochtonen voelen zich een vreemde eend in de bijt van de 'westerse' universiteitscultuur
 - noch in sociaal noch in studie-inhoudelijk opzicht is de multiculturele samenleving tot binnen de universitaire muren doorgedrongen;
 - universiteiten hebben zich nog weinig bekommerd om de toenemende religieuze diversiteit van hun studentenpopulatie en sinds 2001 worden moslimstudenten bovendien met argwaan bejegend;
 - in het stagebeleid wordt wellicht nog te weinig rekening gehouden met mogelijke discriminatie door werkgevers.
- Een deel van de niet-westers allochtone studenten heeft deficiënties in de beheersing van de Nederlandse taal, hetzij ten gevolge van hun vooropleiding dan wel ten gevolge van het feit dat ze nog niet zolang in Nederland verblijven.
- Een deel van de niet-westers allochtone studenten ondervindt aansluitingsproblemen ten gevolge van een buitenlandse vooropleiding

Het bovenstaande lijstje heeft geen wetenschappelijke pretenties. Ik ben wel enigszins thuis in het universitair onderwijs, maar tegenwoordig ben ik slechts een geïnteresseerde krantenlezer. En ik heb me met name ook door het eerdergenoemde artikel van Persson laten inspireren.

Wes Holleman
weblog onderwijs 2-7-2007
www.onderwijsethiek.nl

>>> Eindnoten >>>

¹ <http://www.echo-net.nl/>

² <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/onderwijs/publicaties/persberichten/archief/2007/2007-701-pb.htm>

³ In het onderzochte cohort zitten ook velen die noch een VWO-diploma noch een einddiploma HBO hebben behaald: zij werden tot het W.O. toegelaten op grond van een voltooide HBO-propedeuse.

⁴ <http://www.seo.nl/assets/binaries/PDF/A065leen.pdf>

⁵ Een alternatief voor het staken van de W.O.-studie is een baan naast de studie; ten gevolge daarvan lopen ze echter nog meer studieachterstand op.